

Rom 12, 3

3: I kraft av den nåde som er gitt meg, sier jeg til enhver som er iblant dere, at en ikke må tenke høyere om seg selv enn en bør tenke, men tenke med besinnelse, alt etter som Gud har tildelt hver enkelt et mål av tro.

Her viser Paulus med konkrete eksempler hva han mener med formaningen, når han sier vi skal forvandles og fornyes. At dette ikke er gjort bare gjennom tanker og ord, men krever virkelig praksis i livet. Og da tar han først opp en veldig viktig side ved dette. Han angriper den synden som både ligger dypest i oss, og også er den farligste: Vårt stolte og selvsikre sinn. Og når han nå vil advare mot denne forferdelige faren, da hever han sin røst. Da formulerer han seg med skarpere ord for å vekke ekstra oppmerksomhet. Han uttrykker seg slik:

I kraft av den nåde som er gitt meg, sier jeg til enhver som er iblant dere. Egentlig: Jeg tilsier dere, jeg understreker og påkaller deres oppmerksomhet for noe som dere for all del ikke må overse. Og jeg taler dette til dere "i kraft av den nåde som er gitt meg", dvs. i kraft av mitt apostelembete. Jeg taler her som en Herrens apostel. Jeg taler til dere "med et Herrens ord", ikke bare et menneskes (1Tess 4: 15). For "den nåden som er gitt ham", og som han påberoper seg, er jo det som gir tyngden i disse ordene hans, og sikter til hans kall som apostel (se kap. 1: 5, 15: 15-16, Ef 3: 7-8). Paulus legger nok, på samme måte som i v. 1, alltid Guds barmhjertighet til grunn for den rette lydigheten. Og som regel taler han til sine brødre i en mild og hjertelig formaning. Men når han vil vekke oppmerksomheten overfor særdeles viktige budskap, kan han nok, som her, skjerpe tonen og minne om den myndighet han har som apostel. Dette taler han om i kap. 15: 15-16: "noe har jeg skrevet mer frimodig til dere, for å påminne dere, på grunn av den nåde som er gitt meg av Gud, at jeg skal være en Jesu Kristi tjener".

enhver som er iblant dere. Brevet er skrevet til "alle i Rom som er Guds kjære, kalte og hellige" (1: 7). Men her føyer han altså spesielt til: "enhver som er iblant dere". Da merker vi det har en bestemt hensikt. Han vil budskapet skal trenge inn på hver enkelt kristen, at de skal forstå at "enhver" skal trenge denne formaningen, at ikke en eneste en må tro at de ikke utsettes for fristelsen til dette stolte og selvsikre sinnet. Det antyder samtidig hvor stor fare han ser i denne fristelsen, når apostelen ikke vil at noen skal la denne formaningen gå upåaktet forbi.

at en ikke må tenke høyere om seg selv enn en bør tenke, men tenke med besinnelse. Dette er da selve formaningen, dette som er så farlig, og som apostelen advarer mot her: å ha for store tanker om seg selv, for høye tanker om sine gaver og evner, og dermed la seg bedra av denne stolte og selvsikre ånden. Og hvis vi skal se ennå klarere hva Paulus sikter til på dette stedet, må en legge merke til sammenhengen mellom dette verset og de som følger etterpå (4-8). Der tar apostelen for

seg forskjell og det rette bruk av de ulike åndelige gavene i menigheten, og viser at alle Guds barn tilsammen utgjør et legeme, og hver for seg er hverandres lemmer som har ulike gaver osv. Paulus vil da ha fram at vi ikke må splittes opp, eller opphøye oss selv og forakte andre, på grunn av at vi har forskjellige gaver. Men bli værende i Åndens enhet, ydmykhet og kjærlighet (konf. Ef 4: 2-7). Det er dette Paulus egentlig sikter til her. Og da legger vi merke til hvordan han går fram. Først formaner han oss til å ikke tenke for høyt om oss selv, men tenke med besinnelse. Dernest gir han oss også her et visst mål eller rettesnor på hvordan vi bør tenke om, eller bedømme, oss selv. Og hva er så denne rettesnoren? Jo, han sier:

alt etter som Gud har tildelt hver enkelt et mål av tro. Ordene "alt etter som" betyr egentlig "i samme grad som". Her merker vi nå først at det Paulus vil med disse ordene, ikke er at vi skal se smått på, og undervurdere den nåden Gud virkelig har gitt oss. Han vil bare at vi ikke skal tenke høyere om oss selv enn det mål av tro vi har fått av Gud, - og så også alltid samtidig erkjenne at da er det heller ikke vårt verk, noe vi har fortjent. Men bare Guds gave, eller det pund han har latt oss forvalte. For "Gud har tildelt hver enkelt et mål av tro". Men nå reiser først og fremst dette spørsmålet seg: Hva er det som menes her med "tro" og "et mål av tro" som skal hjelpe oss til å få de rette og sunne tankene om oss selv? Og hvordan skal en selv kunne bedømme sin tro? En burde vel ha grunn til å frykte at vi på grunn av vår stolte og selvsikre ånd også overvurderer vår egen tro?

Her må vi nå huske godt på det hele Skriften lærer om hvordan vi skal prøve om vi har den rette tro. Det skal skje gjennom slik den gir seg utslag i ytre og åpenbare bevis, gjennom dens kraft og virkninger i og gjennom oss. Apostelen Johannes lærer at til og med når "vårt hjerte fordømmer oss", når vi ser store synder og svakheter hos oss selv, skal vi likevel kunne "vite at vi er av sannheten", bare fordi vi også hele tiden har noe av det troen virker. Vi har noe i oss som naturen aldri vil kunne virke, f. eks. den nye, sanne kjærligheten som bare troen kan føde, når vi "ikke elsker med ord eller med tunge, men i gjerning og sannhet" sier apostelen (1Joh 3: 18-20). Det finnes altså noen så klare bevis for at vi har troen. Slik at uansett hvor elendige vi enn kjenner oss, så skal vi likevel, når vi vet disse finnes hos oss, kunne se at "Guds nåde mot meg har ikke vært forgjeves" (1Kor 15: 10). Ja, når Paulus skriver dette: "Ved Guds nåde er jeg det jeg er, og hans nåde mot meg har ikke vært forgjeves", så tilføyer han straks dette beviset: "Men jeg har arbeidet enda mer enn dem alle, dog ikke jeg, men Guds nåde som er med meg".

Av slike ytre bevis kunne Paulus på tross av alt det som hadde sønderknust og ydmyket ham, likevel se og vite at Guds nåde mot ham ikke hadde vært forgjeves. Ja, at han også hadde det mål av tro, de gaver og den kraft som krevdes for en som var kalt til apostel. Det taler han også om i 2Kor 12: 12: "De tegn som kjennetegner en apostel ble i sannhet virket blant dere" (konf. kap. 3: 2-3, 11: 5-6, 1Kor 9: 2 m. fl.). Og akkurat dette viser hva Paulus mener her med det mål av tro som skulle virke at vi kunne tenke rett om oss selv. For her taler han egentlig om hvordan de forskjellige Kristi lemmer er dugelige til ulike gjøremål og tjenester innen menigheten (v. 4-8). Så kunne f. eks. menigheten finne at et Guds barn på grunn av åpenbare bevis i kraft og i gjerning var satt i stand til f. eks. å tjene som diakon (v. 7: diakonia). Men samme person kunne samtidig totalt mangle en profets eller lærers

gaver (v. 6-7). Likeså kunne en annen ha gave til å "formane" (v. 8), men likevel ikke til å "profetere" (v. 6) osv. (konf. 1Kor 12: 8-10, 29).

Slike eksempler kan vise oss hva Paulus vil ha fram gjennom teksten vi har for oss. Med "tro" mener han uten tvil den frelsende troen, troen på Kristus. Men her taler han om hvordan den viser seg levende i oss gjennom det den virker i livet vårt. Og da finnes den samme frelsende troen mer svak og uvirksom hos den ene, mer kraftig og framtrædende i kjærlig nidkjærhet og tjeneste hos den andre - og denne tjenesten mer i én retning hos den ene, mer i en annen retning hos den andre. Etter disse ytre tegn vil så apostelen at hver enkelt kristen skal bedømme sin dugelighet for det ene eller andre kallet innen Guds menighet (v. 6-8). Den som altså ikke bryr seg om slike virkelige bevis, men bare ut fra slik han selv innbiller seg, vurderer sin dyktighet for et kall eller arbeid som er større enn det mål av tro han har fått, han "tenker høyere om seg selv enn han bør tenke". Hans hovmod virker da ganske snart forargelse i Guds menighet. Han kommer med spesialiteter og nye ting som gjør at Guds barn splittes, de enfoldige forvirres og besmittes. At dette er apostelens egentlige budskap på dette stedet, ser vi dels av sammenhengen med v. 4-8, dels også av det motsatte som vi finner i Ef 4: 2-7. Må da Gud bevare hvert eneste Guds barn fra denne ødeleggende innbilningen om seg selv!

"Gud har tildelt hver enkelt et mål av tro" sier Paulus. Selve den troen som behøves til frelse, den gir Gud til alle som hører hans røst og ikke bevisst motsetter seg hans Ånd. For "Gud vil ikke at noen skal gå fortapt" (2Pet 3: 9). "Gud vil at alle mennesker skal bli frelst" (1Tim 2: 4). Men troen er allerede en frelsende tro - første gang den har fått ta imot Kristi nåde (sv: vid det första anammandet av Kristi nåd). For gjennom denne troen er sjelen straks ikledd Kristus og alt hans fullbrakte verk. Gjennom denne troen er alle Guds barn like innfor ham. Røveren på korset var frelst gjennom sin tro på Kristus og alt hans fullbrakte verk, like vel som Peter, Paulus, Abraham og alle de hellige, selv om hans tro ikke var prøvet i praksis, og like sterk som deres.

Slik er vi altså allerede frelst på troens aller første stadie. Men så følger etter hvert tildelingen av de ulike mål av tro, når Gud etter sin visdoms rådslutning har bestemt det ene barnet til ett kall, det andre til et annet. Og da kreves det jo også ulike gaver og kraft til disse forskjellige kallene. Da skjer dette som Paulus taler om her, at "Gud tildeler hver enkelt et mål av tro". Dermed avviser så visst ikke apostelen det faktum at når noen gjør mer trofast bruk av nådens midler, ber flittigere og virkelig søker en stadig større nåde over sitt liv, så gir også Gud mer av dette. Men samtidig vil vi også alltid lære, uansett hvor mye vi ber og søker, at vi for det første ikke er i stand til å be og søke slik som vi bør. Derneft at det vi får motta av tro og nåde - alltid bare er et visst mål - det er bare én som ikke fikk Ånden etter mål (Joh 3: 34).

Uansett hvor sterkt vi roper og "ydmyker oss for vår Guds åsyn" (Dan 10: 12), så kan ikke hvem som helst bli en Paulus eller en Luther. Her må vi bare gå inn under Herrens viselige "tildeling" når han "virker i oss både å ville og å virke for hans gode vilje" (Fil 2: 13). Paulus taler også i 1Kor 12: 11 om hvordan Gud fritt og uavhengig tildeler målet av tro. Han sier Gud "deler ut til hver enkelt, slik han

vil". Og i 1Kor 7: 7: "Enhver har sin egen nådegave fra Gud, én på denne måten og en annen annerledes" (konf. 2Kor 10: 13, Ef 4: 7). Når det gjelder oss selv og hvordan vi skal komme gjennom denne verden og nå fram til himmelen, kan nok et mindre mål av tro være vel så fordelaktig som et større. For de store målene av tro fører også med seg store farer. Men ettersom Gud har bestemt den ene til en større tjeneste enn en annen, så må han også gi den første et større mål av styrke.

Men uansett hvordan vi ser på dette, så står det tindrende klart at "et menneske kan ikke få noe hvis det ikke er blitt gitt ham fra himmelen" (Joh 3: 27). Peter ville nok gjerne vært like sterk i prøvelsens stund i påsken, som han var på pinsedagen. Men han kunne ikke ta denne kraften en eneste dag før Herren hadde bestemt at han skulle få den. Så står vi da alltid bare avhengig av at Gud deler ut etter hans frie vilje. Å, måtte dette bli en langt dypere erkjennelse i hjertet vårt! Da ville vi ikke opphøye oss om vi fikk et større mål av tro eller styrke, men bare erkjenne at alt tilhører Gud. At det er et lån, et pund vi er betrodd, noe vi en dag skal stå til regnskap for innfor den evige kongen. Og det er betrodd oss, ikke til å fremme vår, men hans ære, og til nytte for vår neste. Men om vi så lar dette bli en dyp erkjennelse i oss at det står helt og holdent til Gud hvor stort mål av tro han vil gi oss, så må vi ikke la motløshet innta oss når vi på tross av alt vi ber om dette, likevel kjenner på at vi har så lite tro. Tvert imot skal vi i ydmykhet overlate til Gud hvor mye han vil gi oss. Bare han vet hva vi trenger. Og vi er jo tross alt frelst, bare vi har Sønnen!

Men om vi nå med dette har forstått apostelens formaning, så har vi dermed ikke sett hele saken. Fremdeles er vi avhengig av at Gud forbarmer seg over oss, hvis vi skal unngå å tenke for høyt om oss selv, ja, til og med kanskje gå fortapt på grunn av den sterke og farlige tilbøyeligheten til å tenke for høyt om oss selv. For denne fristelsen er så påtrengende i alle menneskers natur, den dukker opp i så mangfoldige skikkelser, og er så ødeleggende for alt godt, at en kristen som har forstått dette, kan grue seg for livet, og bare rope og be: Gud, forbarm deg over meg! Vi så det i ordene: "enhver som er iblant dere". Og vi ser Paulus lærer det her, at det ikke er noe menneske som kan si seg fri for denne tilbøyeligheten. Den ligger i selve vår natur. Vi finner den allerede hos barna. Som ganske små begynner de å skryte og opphøye seg overfor hverandre: Jeg er flinkere til dette enn du er ... osv. Ja, vi vet at det var særlig egenkjærlighet og overmot som den falne engelen i begynnelsen smittet over på menneskene da han sa: "Dere skal bli liksom Gud".

Fra da av satt denne naturen så fast hos menneskene at det knapt finnes en eneste kristen som får leve stille og ubemerket. Hver eneste én vil høyere. Og dette gjør at selv der en ikke kan se at det finnes noen naturlige anlegg og gaver, hos mennesker som kanskje til og med er det vi kaller mindre begavet, stikker likevel ofte denne stolte, hovmodige ånden seg fram. Det er ganske merkelig å se disse utslagene som bevis på hvor dypt denne tilbøyeligheten ligger i menneskets natur, selv om den nok opptrer svært forskjellig. Tidligere, under kap. 11: 19-21, har vi sett hvordan denne tendensen var virksom allerede hos de første kristne i Rom. Vi så hvordan de som for kort tid siden var hedninger, og nå av Guds vidunderlige nåde var blitt tatt opp blant hans folk, allerede var begynt å opphøye seg over jødene. Ja, vi så også på Paulus' egen bekjennelse (2Kor 12) at han må ha vært

fristet til å opphøye seg på grunn av sine store åpenbareiser. For Herren måtte sende en "torn i kjødet, en Satans engel til å slå ham", så han ikke skulle bli hovmodig.

Tenk: når en hellig apostel må oppleve dette, hvor finnes da det menneske som går fullstendig fri fra denne plagen? Når Luther taler over disse ordene: "mange som er de første, skal bli de siste", sier han bl. a.: "Dette gjelder de mest vellykkede menneskene. Ja, det forskrekker de mest hellige at Kristus taler dette til selve apostlene. I denne forførende oppfatningen av seg selv er mange vellykkede mennesker falt. Så er de blitt selvsikre, og tror de snart er framme og utenfor all fare. Se hva som var Sauls fall! Se hvordan Gud lot David falle! Hvor dypt måtte ikke Peter falle? Hvordan falt ikke enkelte av Paulus' disipler? Derfor er det sannelig også nødvendig at en også i vår tid forkynner dette for dem som allerede kjenner evangeliet. Altså for slike som meg, som tror vi kan lære og mestre hele verden. Det ligger oss nær å innbille oss at nå er vi de som står Gud nærmest, vi har Den Hellige Ånd fullkommen i oss.

Ja, hva er f. eks. grunnen til at det nå for tiden dukker opp så mange nye menigheter, og at den ene behandler evangeliet på den ene måten, den andre på en annen måte? Uten tvil at ingen tror dette ordet gjelder dem: "de første skal bli de siste". Noen aner kanskje at dette angår dem, men de er så sikre og uten frykt at de fremdeles tror alt er i orden. Derfor vil det gå med dem som dette ordet sier, at de blir de siste, som raser avsted med alle slags forførende lærer som ikke har Guds Hellige Ånd, og er i strid med hans hellige ord". Så langt Luther.

Kort sagt: Hvis ikke du kan bli bevart i ydmykhet, fattig i ånden, og med frykt for Gud, - men isteden begynner å slippe til høye tanker om deg selv, at du er mer opplyst, mer trofast, alvorlig, hellig, dugelig og skikket enn andre - da kan du være sikker på at du vil bli styrtet ned. Du vil falle i all slags dårskap eller synd og skam. Det kan du ikke unngå verken med din styrke, eller at du våker. Herren Kristus sier uttrykkelig, som vi just har hørt: "De første skal bli de siste". Og han sier videre: "den som opphøyer seg selv, skal fornedres". Peter taler om hvordan dette skjer: "Gud står de stolte imot" (1Pet 5: 5). Når Gud står imot deg, forsøk da aldri å komme lettvtint fram! Du kan foreta deg hva som helst, - uansett, så kommer du til å bli styrtet. Innbiller du deg at du er mer opplyst og vis enn de andre, så kommer du også til å falle i mer villfarelser og dårskap enn de andre. Mang en ung og lovende sjel er blitt fordervet for hele livet utelukkende p. g. a. overmot. Mang en benådet kristen ble ødelagt og falt i den største dårskap, bare fordi han ble inntatt av smiger og selvopptatthet.

Dette er noe all erfaring i stort og smått dokumenterer så åpenlyst at hele verden taler om at "stolthet står for fall". Her er det bare én ting som hjelper; at du lar deg advare i tide, og straks begynner å rope og be til den store, allmektige Gud om at han må forbarme seg over deg og gjøre deg ydmyk og fattig i ånden. Og den bønne vil han gjerne høre. Hvis du ikke gjennom Ordet og Ånden kan få et ydmykt sinn, så har nok Herren ennå et middel han kan bruke: Han sender noe i din vei som ydmyker deg kraftig. Ta da bare imot dette som den største nåde, bare du da kan bli bevart i troen! For dette er jo bare nåde fra Gud, mot å sitte fast i hovmod, og bli blant de siste. Gud, vær oss

nådig! Gud, la heller alt mulig vondt ramme oss, bare vi kan bli reddet fra hovmodets og forherdelsens dom!